

สมมติฐานที่ ๑ นักเรียนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคายแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคายโดยรวมจำแนกตามอายุ

(n = ๓๖๕)

ความคิดเห็นต่อบทบาท พระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย	อายุ												F	Sig.
	๑๓ ปี (๒๐ คน)		๑๔ ปี (๓๔ คน)		๑๕ ปี (๔๘ คน)		๑๖ ปี (๙๓ คน)		๑๗ ปี (๙๔ คน)		๑๘ ปีขึ้นไป (๗๖ คน)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านความมีระเบียบวินัย	๔.๓๖	.๓๗๖	๔.๔๐	.๓๑๓	๔.๓๗	.๓๗๗	๔.๔๒	.๓๔๙	๔.๔๐	.๓๗๓	๔.๓๙	.๓๘๔	.๒๐๔	.๙๖๑
๒. ด้านความรับผิดชอบ	๔.๕๔	.๓๖๑	๔.๕๗	.๓๔๘	๔.๕๔	.๓๘๔	๔.๖๐	.๓๙๕	๔.๕๐	.๔๑๕	๔.๕๖	.๔๐๔	.๖๑๖	.๖๘๘
๓. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	๔.๕๓	.๒๘๔	๔.๕๗	.๓๓๐	๔.๕๗	.๓๓๑	๔.๖๒	.๓๒๑	๔.๕๓	.๓๐๙	๔.๖๕	.๓๐๖	๑.๗๒๒	.๑๒๙
๔. ด้านความเสียสละ	๔.๕๒	.๓๒๗	๔.๕๑	.๓๕๕	๔.๕๗	.๓๔๑	๔.๕๒	.๓๒๔	๔.๔๕	.๓๒๖	๔.๕๔	.๒๙๙	๑.๑๗๐	.๓๒๔
๕. ด้านความกตัญญูกตเวที	๔.๗๒	.๓๒๗	๔.๖๙	.๓๓๑	๔.๖๖	.๒๗๔	๔.๗๑	.๒๗๗	๔.๖๓	.๓๔๒	๔.๖๙	.๒๖๖	.๗๓๔	.๕๙๙
๖. ด้านความขยันหมั่นเพียร	๔.๔๘	.๓๗๕	๔.๕๓	.๔๒๕	๔.๕๐	.๓๘๐	๔.๕๕	.๓๙๔	๔.๔๕	.๔๓๖	๔.๕๐	.๓๖๑	.๕๘๘	.๗๐๙
รวม	๔.๕๒	.๒๕๗	๔.๕๔	.๒๕๔	๔.๕๐	.๒๕๕	๔.๕๗	.๒๔๙	๔.๔๙	.๒๖๘	๔.๕๖	.๒๓๐	.๙๗๔	.๔๓๔

จากตาราง ๔.๙ พบว่า นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคายโดยรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ ๔.๑๐ ผลการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย ทั้ง ๖ ด้าน เปรียบเทียบตามอายุ เพื่อหาค่าความแปรปรวนทางเดียว One - Way ANOVA

บทบาทพระสงฆ์	แหล่งข้อมูล	SS	df	Ms	f	Sig
ด้านความมีระเบียบวินัย	ระหว่างกลุ่ม	๑๓๖	๕	.๐๒๗	.๒๐๔	.๙๖๑
	ภายในกลุ่ม	๔๘.๐๒๐	๓๕๙	.๑๓๔	-	-
	รวม	๔๘.๑๕๖	๓๖๔	-	-	-
ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.๔๘๒	๕	.๐๙๖	.๖๑๖	.๖๘๘
	ภายในกลุ่ม	๕๖.๑๔๒	๓๕๙	.๑๕๖	-	-
	รวม	๕๖.๖๒๓	๓๖๔	-	-	-
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	ระหว่างกลุ่ม	.๘๕๘	๕	.๑๗๒	๑.๗๒๒	.๑๒๙
	ภายในกลุ่ม	๓๕.๗๙๗	๓๕๙	.๑๐๐	-	-
	รวม	๓๖.๖๕๕	๓๖๔	-	-	-
ด้านความเสียสละ	ระหว่างกลุ่ม	.๖๑๙	๕	.๑๒๔	๑.๑๗๐	.๓๒๔
	ภายในกลุ่ม	๓๗.๙๙๔	๓๕๙	.๑๐๖	-	-
	รวม	๓๘.๖๑๓	๓๖๔	-	-	-
ด้านความกตัญญูกตเวที	ระหว่างกลุ่ม	.๓๓๒	๕	.๐๖๖	.๗๓๔	.๕๙๙
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๔๘๙	๓๕๙	.๐๙๐	-	-
	รวม	๓๒.๘๒๑	๓๖๔	-	-	-
ด้านความขยันหมั่นเพียร	ระหว่างกลุ่ม	.๔๖๙	๕	.๐๙๔	.๕๘๘	.๗๐๙
	ภายในกลุ่ม	๕๗.๒๕๒	๓๕๙	.๑๕๙	-	-
	รวม	๕๗.๗๒๐	๓๖๔	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.๓๑๐	๕	.๐๖๒	.๙๗๔	.๔๓๔
	ภายในกลุ่ม	๒๒.๘๖๒	๓๕๙	.๐๖๔	-	-
	รวม	๒๓.๑๗๒	๓๖๔	-	-	-

จากตาราง ๔.๑๐ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย ทั้ง ๖ ด้าน เปรียบเทียบตามอายุ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเสียสละ ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความขยันหมั่นเพียร ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ ผลการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย เปรียบเทียบโดยรวม ๕ ด้าน เป็นรายคู่ จำแนกตาม อายุ

อายุ	๑๓ ปี	๑๔ ปี	๑๕ ปี	๑๖ ปี	๑๗ ปี	๑๘ ปีขึ้นไป
๑๓ ปี	-	๐.๐๒๔	๐.๐๑๕	๐.๐๔๘	๐.๐๒๗	๐.๐๓๖
๑๔ ปี	-	-	๐.๐๐๙	๐.๐๒๔	๐.๐๕๑	๐.๐๑๒
๑๕ ปี	-	-	-	๐.๐๓๓	๐.๐๔๒	๐.๐๒๑
๑๖ ปี	-	-	-	-	๐.๐๗๖*	๐.๐๑๓
๑๗ ปี	-	-	-	-	-	๐.๐๖๓
๑๘ ปีขึ้นไป	-	-	-	-	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ (LSD) พบว่า ระดับอายุที่แตกต่างกัน รวม ๖ ด้าน คือ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเสียสละ ด้านความกตัญญูต่อเวทีและด้านความขยันหมั่นเพียร มีความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย ที่แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ มีจำนวน ๑ คู่ ได้แก่ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย มีอายุ ๑๖ ปี ต่างกับ อายุ ๑๗ ปี

สมมติฐานที่ ๒ นักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคายแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคายในภาพรวมจำแนกตามระดับการศึกษา

(n = ๓๖๕)

ความคิดเห็นต่อบทบาท พระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย	ระดับการศึกษา												F	Sig.
	มัธยมศึกษาปีที่ ๑ (๒๐ คน)		มัธยมศึกษาปีที่ ๒ (๓๔ คน)		มัธยมศึกษาปีที่ ๓ (๔๓ คน)		มัธยมศึกษาปีที่ ๔ (๘๕ คน)		มัธยมศึกษาปีที่ ๕ (๑๐๑ คน)		มัธยมศึกษาปีที่ ๖ (๘๒ คน)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
๑. ด้านความมีระเบียบวินัย	๔.๓๖	.๓๗๖	๔.๔๐	.๓๑๗	๔.๓๙	.๓๗๙	๔.๔๔	.๓๓๔	๔.๔๐	.๓๗๑	๔.๓๖	.๓๘๐	.๔๒๓	.๘๓๓
๒. ด้านความรับผิดชอบ	๔.๕๔	.๓๖๑	๔.๕๗	.๓๔๘	๔.๕๘	.๓๘๓	๔.๕๙	.๓๕๗	๔.๕๓	.๔๓๙	๔.๕๓	.๔๐๗	.๒๗๕	.๙๒๗
๓. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	๔.๕๓	.๒๘๔	๔.๕๗	.๓๓๐	๔.๕๘	.๓๑๕	๔.๖๐	.๓๑๔	๔.๕๘	.๓๒๐	๔.๖๑	.๓๒๑	.๒๗๕	.๙๒๗
๔. ด้านความเสียสละ	๔.๕๒	.๓๒๗	๔.๕๑	.๓๕๕	๔.๕๗	.๓๓๖	๔.๕๓	.๓๒๔	๔.๔๘	.๓๒๒	๔.๕๑	.๓๒๑	.๓๕๗	.๘๗๗
๕. ด้านความกตัญญูตเวที	๔.๗๒	.๓๒๗	๔.๖๙	.๓๓๑	๔.๖๘	.๒๗๓	๔.๗๒	.๒๖๙	๔.๖๖	.๓๒๒	๔.๖๕	.๒๙๗	.๕๑๖	.๗๖๔
๖. ด้านความขยันหมั่นเพียร	๔.๔๘	.๓๗๕	๔.๕๓	.๔๒๕	๔.๕๒	.๓๙๓	๔.๕๖	.๓๗๔	๔.๔๕	.๔๑๖	๔.๔๙	.๓๙๓	.๗๙๓	.๕๕๕
ภาพรวม	๔.๕๒	.๒๕๗	๔.๕๔	.๒๕๔	๔.๕๕	.๒๕๐	๔.๕๗	.๒๓๔	๔.๕๒	.๒๖๓	๔.๕๓	.๒๕๒	.๔๙๖	.๗๗๙

จากตาราง ๔.๑๒ พบว่านักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ ๔.๑๓ ผลการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย ทั้ง ๖ ด้าน เปรียบเทียบตามระดับการศึกษา เพื่อหาค่าความแปรปรวนทางเดียว One - Way ANOVA

บทบาทพระสงฆ์	แหล่งข้อมูล	SS	df	Ms	f	Sig
ด้านความมีระเบียบวินัย	ระหว่างกลุ่ม	.๒๘๒	๕	.๐๕๖	.๔๒๓	.๘๓๓
	ภายในกลุ่ม	๔๗.๘๗๔	๓๕๙	.๑๓๓	-	-
	รวม	๔๘.๑๕๖	๓๖๔	-	-	-
ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.๒๑๖	๕	.๐๔๓	.๒๗๕	.๙๒๗
	ภายในกลุ่ม	๕๖.๔๐๗	๓๕๙	.๑๕๗	-	-
	รวม	๕๖.๖๒๓	๓๖๔	-	-	-
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	ระหว่างกลุ่ม	.๒๒๔	๕	.๐๔๕	.๔๔๒	.๘๑๙
	ภายในกลุ่ม	๓๖.๔๓๑	๓๕๙	.๑๐๑	-	-
	รวม	๓๖.๖๕๕	๓๖๔	-	-	-
ด้านความเสียสละ	ระหว่างกลุ่ม	.๑๙๑	๕	.๐๓๘	.๓๕๗	.๘๗๗
	ภายในกลุ่ม	๓๘.๔๒๒	๓๕๙	.๑๐๗	-	-
	รวม	๓๘.๖๑๓	๓๖๔	-	-	-
ด้านความกตัญญูทเวท	ระหว่างกลุ่ม	.๒๓๔	๕	.๐๔๗	.๕๑๖	.๗๖๔
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๕๘๖	๓๕๙	.๐๙๑	-	-
	รวม	๓๒.๘๒๑	๓๖๔	-	-	-
ด้านความขยันหมั่นเพียร	ระหว่างกลุ่ม	.๖๓๑	๕	.๑๒๖	.๗๙๓	.๕๕๕
	ภายในกลุ่ม	๕๗.๐๘๙	๓๕๙	.๑๕๙	-	-
	รวม	๕๗.๗๒๐	๓๖๔	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.๑๕๙	๕	.๐๒๓	.๔๙๖	.๗๗๙
	ภายในกลุ่ม	๒๓.๐๑๓	๓๕๙	.๐๖๔	-	-
	รวม	๒๓.๑๗๒	๓๖๔	-	-	-

จากตาราง ๔.๑๓ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย ทั้ง ๖ ด้าน เปรียบเทียบตาม ระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคายด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเสียสละ ด้านความกตัญญูทเวทและด้านความขยันหมั่นเพียร ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย เปรียบเทียบโดยรวม ๖ ด้าน เป็นรายคู่ จำแนกตาม ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ ๑	มัธยมศึกษาปีที่ ๒	มัธยมศึกษาปีที่ ๓	มัธยมศึกษาปีที่ ๔	มัธยมศึกษาปีที่ ๕	มัธยมศึกษาปีที่ ๖
มัธยมศึกษาปีที่ ๑	-	๐.๐๒๔	๐.๑๓๗	๐.๐๕๒	๐.๐๐๒	๐.๐๐๗
มัธยมศึกษาปีที่ ๒	-	-	๐.๐๑๐	๐.๐๒๘	๐.๐๒๖	๐.๐๑๖
มัธยมศึกษาปีที่ ๓	-	-	-	๐.๐๓๘	๐.๐๑๖	๐.๐๐๕
มัธยมศึกษาปีที่ ๔	-	-	-	-	๐.๐๕๔	๐.๐๔๔
มัธยมศึกษาปีที่ ๕	-	-	-	-	-	๐.๐๑๐
มัธยมศึกษาปีที่ ๖	-	-	-	-	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ (LSD) พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน รวม ๖ ด้าน คือ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเสียสละ ด้านความกตัญญูทดแทน และด้านความขยันหมั่นเพียร มีความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ นักเรียนที่มีอาชีพผู้ปกครองต่างกันมีความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคายแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคายโดยรวมจำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง

(n = ๓๖๕)

ความคิดเห็นต่อบทบาท พระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย	อาชีพผู้ปกครอง										F	Sig.
	ข้าราชการ (๓๕ คน)		ธุรกิจส่วนตัว (๒๗ คน)		ค้าขาย (๕๗ คน)		รับจ้าง (๖๖ คน)		เกษตรกร (๑๘๐ คน)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านความมีระเบียบวินัย	๔.๔๐	.๓๕๙	๔.๓๔	.๓๒๑	๔.๓๗	.๓๒๘	๔.๔๑	.๓๖๓	๔.๔๑	.๓๘๓	.๒๘๖	.๘๘๗
๒. ด้านความรับผิดชอบ	๔.๕๔	.๓๙๘	๔.๕๕	.๓๘๗	๔.๕๔	.๔๑๒	๔.๕๕	.๔๑๑	๔.๕๗	.๓๘๔	.๕๕๙	.๖๙๓
๓. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	๔.๕๗	.๒๙๘	๔.๕๔	.๓๕๔	๔.๕๙	.๓๑๒	๔.๕๙	.๓๓๘	๔.๖๐	.๓๑๑	.๒๒๕	.๙๒๔
๔. ด้านความเสียสละ	๔.๕๐	.๓๓๓	๔.๔๖	.๒๗๑	๔.๔๓	.๓๒๙	๔.๕๕	.๓๒๓	๔.๕๓	.๓๒๙	๑.๔๑๑	.๒๓๐
๕. ด้านความกตัญญูกตเวที	๔.๖๖	.๓๑๔	๔.๖๔	.๒๙๐	๔.๖๒	.๓๒๕	๔.๖๗	.๓๐๙	๔.๗๑	.๒๘๖	๑.๑๐๘	.๓๕๒
๖. ด้านความขยันหมั่นเพียร	๔.๔๙	.๓๙๘	๔.๔๙	.๓๘๑	๔.๔๗	.๔๕๑	๔.๔๗	.๔๑๐	๔.๕๓	.๓๘๐	.๓๖๖	.๘๓๓
ภาพรวม	๔.๕๓	.๒๗๕	๔.๔๙	.๑๙๖	๔.๕๐	.๒๕๔	๔.๕๔	.๒๖๔	๔.๕๖	.๒๕๐	.๗๙๗	.๕๒๘

จากตาราง ๔.๑๕ พบว่า นักเรียนที่มีอาชีพผู้ปกครองต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพผู้ปกครองต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ ๔.๑๖ ผลการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย ทั้ง ๖ ด้าน เปรียบเทียบตามอาชีพผู้ปกครอง เพื่อหาค่าความแปรปรวนทางเดียว One - Way ANOVA

บทบาทพระสงฆ์	แหล่งข้อมูล	SS	df	Ms	f	Sig
ด้านความมีระเบียบวินัย	ระหว่างกลุ่ม	.๑๕๓	๔	.๐๓๘	.๒๘๖	.๘๘๗
	ภายในกลุ่ม	๔๘.๐๐๓	๓๖๐	.๑๓๓	-	-
	รวม	๔๘.๑๕๖	๓๖๔	-	-	-
ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.๓๔๙	๔	.๐๘๗	.๕๕๙	.๖๙๓
	ภายในกลุ่ม	๕๖.๒๗๔	๓๖๐	.๑๕๖	-	-
	รวม	๕๖.๖๒๓	๓๖๔	-	-	-
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	ระหว่างกลุ่ม	.๐๙๒	๔	.๐๒๓	.๒๒๕	.๙๒๔
	ภายในกลุ่ม	๓๖.๕๖๔	๓๖๐	.๑๐๒	-	-
	รวม	๓๖.๖๕๕	๓๖๔	-	-	-
ด้านความเสียสละ	ระหว่างกลุ่ม	.๕๙๖	๔	.๑๔๙	๑.๔๑๑	.๒๓๐
	ภายในกลุ่ม	๓๘.๐๑๗	๓๖๐	.๑๐๖	-	-
	รวม	๓๘.๖๑๓	๓๖๔	-	-	-
ด้านความกตัญญูกตเวที	ระหว่างกลุ่ม	.๓๙๙	๔	.๑๐๐	๑.๑๐๘	.๓๕๒
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๔๒๒	๓๖๐	.๐๙๐	-	-
	รวม	๓๒.๘๒๑	๓๖๔	-	-	-
ด้านความขยันหมั่นเพียร	ระหว่างกลุ่ม	.๒๓๔	๔	.๐๕๘	.๓๖๖	.๘๓๓
	ภายในกลุ่ม	๕๗.๔๘๖	๓๖๐	.๑๖๐	-	-
	รวม	๕๗.๗๒๐	๓๖๔	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.๒๐๓	๔	.๐๕๑	.๗๙๗	.๕๒๘
	ภายในกลุ่ม	๒๒.๙๖๙	๓๖๐	.๐๖๔	-	-
	รวม	๒๓.๑๗๒	๓๖๔	-	-	-

จากตาราง ๔.๑๖ พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย ทั้ง ๖ ด้าน เปรียบเทียบตาม อาชีพผู้ปกครอง ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเสียสละ ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความขยันหมั่นเพียร ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ ผลการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย เปรียบเทียบโดยรวม ๖ ด้าน เป็นรายคู่ จำแนกตาม อาชีพผู้ปกครอง

อาชีพผู้ปกครอง	ข้าราชการ	ธุรกิจส่วนตัว	ค้าขาย	รับจ้าง	เกษตรกร
ข้าราชการ	-	๐.๐๓๗	๐.๐๒๑	๐.๐๑๓	๐.๐๓๑
ธุรกิจส่วนตัว	-	-	๐.๐๑๖	๐.๐๕๑	๐.๐๖๙
ค้าขาย	-	-	-	๐.๐๓๕	๐.๐๕๒
รับจ้าง	-	-	-	-	๐.๐๑๗
เกษตรกร	-	-	-	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ (LSD) พบว่า อาชีพผู้ปกครอง ที่แตกต่างกัน รวม ๖ ด้าน คือ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริตด้านความเสียสละ ด้านความกตัญญู กตเวทิตะและด้านความขยันหมั่นเพียร มีความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคายแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคายโดยรวมจำแนกตามระดับผลการเรียน

(n = ๓๖๕)

ความคิดเห็นต่อบทบาท พระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย	ระดับผลการเรียน								F	Sig.
	๓.๕๑ขึ้นไป (๘๗ คน)		๓.๐๑ - ๓.๕๐ (๑๒๑ คน)		๒.๕๑ - ๓.๐๐ (๑๒๐ คน)		ต่ำกว่า๒.๕๐ (๓๗ คน)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านความมีระเบียบวินัย	๔.๔๐	.๓๐๖	๔.๔๐	.๓๖๕	๔.๓๘	.๓๘๘	๔.๔๖	.๔๐๕	.๕๓๑	.๖๖๑
๒. ด้านความรับผิดชอบ	๔.๕๘	.๓๘๑	๔.๕๘	.๓๙๐	๔.๔๙	.๓๙๓	๔.๖๑	.๔๒๖	๑.๖๐๕	.๑๘๘
๓. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	๔.๖๑	.๓๒๕	๔.๕๖	.๓๒๖	๔.๕๙	.๒๙๘	๔.๖๒	.๓๓๒	.๔๖๓	.๗๐๙
๔. ด้านความเสียสละ	๔.๕๐	.๓๑๕	๔.๕๑	.๓๑๙	๔.๔๘	.๓๔๑	๔.๖๔	.๒๙๘	๒.๓๐๖	.๐๗๖
๕. ด้านความกตัญญูกตเวที	๔.๖๗	.๒๘๙	๔.๗๐	.๒๘๗	๔.๖๔	.๓๒๙	๔.๗๔	.๒๕๗	๑.๔๗๗	.๒๒๐
๖. ด้านความขยันหมั่นเพียร	๔.๕๒	.๔๑๘	๔.๕๑	.๓๘๘	๔.๔๕	.๓๙๗	๔.๖๐	.๓๖๙	๑.๖๗๓	.๑๗๒
ภาพรวม	๔.๕๕	.๒๒๗	๔.๕๔	.๒๔๔	๔.๕๐	.๒๖๗	๔.๖๑	.๒๗๑	๑.๘๗๙	.๑๓๓

จากตาราง ๔.๑๘ พบว่านักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคายโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับผลการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๙ ผลการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย ทั้ง ๖ ด้าน เปรียบเทียบตามระดับผลการเรียน เพื่อหาค่าความแปรปรวนทางเดียว One - Way ANOVA

บทบาทพระสงฆ์	แหล่งข้อมูล	SS	df	Ms	f	Sig
ด้านความมีระเบียบวินัย	ระหว่างกลุ่ม	.๒๑๒	๓	.๐๗๑	.๕๓๑	.๖๖๑
	ภายในกลุ่ม	๔๗.๙๔๔	๓๖๑	.๑๓๕	-	-
	รวม	๔๘.๑๕๖	๓๖๔	-	-	-
ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.๗๔๕	๓	.๒๔๘	๑.๖๐๕	.๑๘๘
	ภายในกลุ่ม	๕๕.๘๗๘	๓๖๑	.๑๕๕	-	-
	รวม	๕๖.๖๒๓	๓๖๔	-	-	-
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	ระหว่างกลุ่ม	.๑๔๑	๓	.๐๔๗	.๔๖๓	.๗๐๘
	ภายในกลุ่ม	๓๖.๕๑๕	๓๖๑	.๑๐๑	-	-
	รวม	๓๖.๖๕๕	๓๖๔	-	-	-
ด้านความเสียสละ	ระหว่างกลุ่ม	.๗๒๖	๓	.๒๔๒	๒.๓๐๖	.๐๗๖
	ภายในกลุ่ม	๓๗.๘๘๗	๓๖๑	.๑๐๕	-	-
	รวม	๓๘.๖๑๓	๓๖๔	-	-	-
ด้านความกตัญญูกตเวที	ระหว่างกลุ่ม	.๓๙๘	๓	.๑๓๓	๑.๔๗๗	.๒๒๐
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๔๒๓	๓๖๑	.๐๙๐	-	-
	รวม	๓๒.๘๒๑	๓๖๔	-	-	-
ด้านความขยันหมั่นเพียร	ระหว่างกลุ่ม	.๗๙๒	๓	.๒๖๔	๑.๖๗๓	.๑๗๒
	ภายในกลุ่ม	๕๖.๙๒๘	๓๖๑	.๑๕๘	-	-
	รวม	๕๗.๗๒๐	๓๖๔	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.๓๕๖	๓	.๑๑๙	๑.๘๗๙	.๑๓๓
	ภายในกลุ่ม	๒๒.๘๑๖	๓๖๑	.๐๖๓	-	-
	รวม	๒๓.๑๗๒	๓๖๔	-	-	-

จากตาราง ๔.๑๙ พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย ทั้ง ๖ ด้าน เปรียบเทียบตาม ระดับผลการเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเสียสละ ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความขยันหมั่นเพียร ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๐ ผลการศึกษาข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย เปรียบเทียบโดยรวม ๖ ด้าน เป็นรายคู่ จำแนกตาม ระดับผลการเรียน

ระดับผลการเรียน	๓.๕๑ ขึ้นไป	๓.๐๑ - ๓.๕๐	๒.๕๑ - ๓.๐๐	ต่ำกว่า ๒.๕๐
๓.๕๑ ขึ้นไป	-	๐.๐๐๒	๐.๐๔๔	๐.๐๖๓
๓.๐๑ - ๓.๕๐	-	-	๐.๐๔๒	๐.๐๖๕
๒.๕๑ - ๓.๐๐	-	-	-	๐.๑๐๗*
ต่ำกว่า ๒.๕๐	-	-	-	-

* นัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของ (LSD) พบว่า ระดับผลการเรียน ที่แตกต่างกัน รวม ๖ ด้าน คือ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเสียสละ ด้านความกตัญญูกตเวทิตะและด้านความขยันหมั่นเพียร มีความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ มีจำนวน ๑ คู่ ได้แก่ ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย ระดับผลการเรียน ๒.๕๑-๓.๐๐ ต่างกับระดับผลการเรียน ต่ำกว่า ๒.๕๐

๔.๔ ข้อเสนอแนะในการสนับสนุนบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย

ข้อเสนอแนะ ในการสนับสนุนบทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคายที่ได้จากคำถามปลายเปิด (Open-Ended) ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลในแต่ละด้านดังนี้

ข้อเสนอแนะ ด้านความระเบียบวินัย โรงเรียนควรส่งเสริมให้พระสงฆ์เข้าไปอบรมสั่งสอนเพื่อให้นักเรียนรับรู้ถึงประโยชน์ของการอยู่ในระเบียบวินัยอย่างสม่ำเสมอ และพัฒนากฎระเบียบที่ได้จากการอบรมนำไปต่อยอดให้นักเรียนในโรงเรียนได้นำเอาหลักการมีระเบียบวินัยนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องและส่งเสริมในการสร้างระเบียบวินัยให้นักเรียนจนติดเป็นนิสัย เริ่มตั้งแต่การแต่งกาย การทักทาย ให้เป็นที่ แม้แต่การเข้าห้องเรียนหรือการออกห้องเรียนต้องได้รับการอนุญาตจากครูประจำรายวิชาก่อน อันเป็นวินัยในเบื้องต้น จนสามารถนำระเบียบวินัยที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ท้ายที่สุดนักเรียนก็จะเห็นถึงคุณค่าชีวิตที่มีระเบียบวินัยว่า นอกจากตนเองจะก้าวสู่ความสำเร็จแล้ว ยังสามารถพัฒนาสังคมให้มีระเบียบได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ ด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการอบรมหรือการสอนในเรื่องความรับผิดชอบในวิชาที่เรียนหรือการรับผิดชอบในด้านอื่นๆ และส่งเสริมในการจัดกิจกรรมการสอนที่แทรกความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบในรายวิชาที่เรียนให้มากยิ่งขึ้น เริ่มตั้งแต่ความรับผิดชอบในตนเอง การส่งการบ้านให้ตรงเวลา การดูแลความสะอาดภายในห้องเรียน หรือการยอมรับในการกระทำของตนเอง เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของการรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมไปพัฒนาให้เกิดเป็นอุปนิสัยและสามารถนำความรับผิดชอบที่ได้รับการอบรมดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันอันเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โรงเรียนควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและเห็นประโยชน์ของความซื่อสัตย์สุจริตให้มากยิ่งขึ้น และชี้ให้เห็นโทษของการทุจริตคดโกง ควรปลูกฝังให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ ไม่พูดโกหก ไม่หยิบฉวยของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือนำสิ่งของมีค่าที่ผู้อื่นลืมหรือทำตกไว้ส่งคุณครูเพื่อตามหาเจ้าของ

ข้อเสนอแนะ ด้านความเสียสละ โรงเรียนควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการอบรมเกี่ยวกับความเสียสละ เพื่อให้นักเรียนได้เห็นแล้วนำไปเป็นแบบอย่าง โดยเฉพาะในเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคม ทุกคนในสังคมต้องมีความเอื้อเฟื้อเสียสละแบ่งปัน ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่คิดถึงผลประโยชน์หรือลูกให้เด็กหญิงมีครรภ์และคนชรานั่งเสมอเมื่อขึ้นรถโดยสารประจำทาง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ ด้านความกตัญญูกตเวที โรงเรียนควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนรู้และเข้าใจความหมายของความกตัญญูกตเวที ดูแลพ่อแม่ผู้ปกครอง รวมถึงเชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่และคุณครู รู้จักช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านเสมอเมื่อกลับจากโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ ด้านความขยันหมั่นเพียร โรงเรียนควรส่งเสริมและพัฒนาให้มีการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียรในกิจต่างๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะการมาโรงเรียนให้สม่ำเสมอ ไม่ขาดเรียนหากไม่ใช่เหตุสุดวิสัยจริงๆ หรือถ้าเมื่อไม่เข้าใจในการเรียนจะพยายามศึกษาหา

ความรู้เพิ่มเติมหรือสอบถามครูผู้สอนและหมั่นทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแต่ละวันและทำการบ้านทุกวัน

๔.๕ ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ประเด็นที่เกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสัมภาษณ์เจ้าอาวาส และผู้อำนวยการโรงเรียน สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย “ด้านความมีระเบียบวินัย”

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย ด้านความมีระเบียบวินัย พบว่า เด็กและเยาวชนในจังหวัดหนองคายในปัจจุบัน กำลังประสบปัญหาขาดระเบียบวินัยเป็นอย่างมาก¹ แต่การที่พระสงฆ์เข้ามาให้การช่วยเหลือในการอบรมสั่งสอน ถือว่าเป็นมิติใหม่ของโรงเรียนซึ่งในการสอนเรื่องระเบียบวินัยที่มีพระสงฆ์ช่วยขัดเกลาให้นักเรียนมีความเป็นระเบียบและมีวินัยในตัวเอง² จึงจำเป็นต้องให้พระสงฆ์เข้ามามีส่วนช่วยในการอบรมให้ความรู้ด้านระเบียบวินัย ซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคม³ พระสงฆ์มีส่วนสำคัญในการเป็นแบบอย่างในการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยให้กับเด็กและเยาวชน⁴

๒. บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย “ด้านความรับผิดชอบ”

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย ด้านความรับผิดชอบ พระสงฆ์มีส่วนช่วยในการฝึกความรับผิดชอบ ให้กับเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก โดยพระสงฆ์เข้าไปสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบให้กับนักเรียน แต่ในสังคมยุคปัจจุบันพระสงฆ์ได้ปรับวิธีการในการสอนให้มีความสนุกสนานมากขึ้น จึงทำให้เด็กหลายคนชื่นชอบ พระสงฆ์มีส่วนช่วยในการฝึกความรับผิดชอบ ให้กับเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการที่มีพระสงฆ์สอนศาสนาในสถานศึกษา ได้ปลูกฝังความรับผิดชอบให้นักเรียน⁵

¹ สัมภาษณ์ พระครูสุธรรมรัตนภรณ์, วิ., เจ้าคณะตำบลจุมพล เขต ๑, ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๗.

² สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ป้องโกเซ, ผู้อำนวยการโรงเรียนนาดีพิทยาคม, ๘ กันยายน ๒๕๕๗.

³ สัมภาษณ์ นายปริญญา กล้าหาญ, ครูโรงเรียนนาดีพิทยาคม, ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

⁴ สัมภาษณ์ นางพรทิพย์ จันทร์สุรินทร์, ครูโรงเรียนชุมพลโพธิ์ชัย, ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

⁵ สัมภาษณ์ นายพัลลภ ปู่วัง, ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์, ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗.

๓. บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย
“ด้านความซื่อสัตย์สุจริต”

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย **ด้านความซื่อสัตย์สุจริต** เยาวชนปัจจุบันถูกปลูกฝังเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตมาตั้งแต่กำเนิดขึ้นมา โดยมีพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นแกนหลัก ในการบ่มเพาะอย่างเต็มเปี่ยมอยู่แล้ว⁶ ในยุคปัจจุบันถูกพ่อแม่ปลูกฝังในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริตมาตั้งแต่กำเนิดเกิดขึ้นมา โดยมีพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นแกนหลัก ในการบ่มเพาะอย่างเต็มเปี่ยมอยู่แล้ว ส่วนทางการศึกษา โดยเฉพาะครูอาจารย์นั้น⁷ การที่พระสงฆ์เข้ามาช่วยชี้แนะให้เยาวชนรู้เรื่องบุญบาปและกฎแห่งกรรม ชี้ให้เห็นถึงโทษของการทุจริตที่ต้องรับผลทั้งชาตินี้และชาติหน้า และผลดีที่ได้รับจากการเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต⁸ พระสงฆ์ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาความซื่อสัตย์ ให้กับเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก เห็นได้จากเมื่อมีการอบรมคุณธรรมจริยธรรม เด็กและเยาวชนในโอกาสต่าง ๆ มุ่งเน้นปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อให้ติดเป็นนิสัยถาวร⁹

๔. บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย
“ด้านความเสียสละ”

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย **ด้านความเสียสละ** ปัญหาที่ครูอาจารย์ต้องปรับแนวทางในการสอนในการอบรม ส่วนผู้ปกครอง ควรบอกกล่าวเล่าขานชี้ทางสว่างให้ลูกได้เห็นว่าเสียสละแล้ว คุณภาพชีวิตจะดีขึ้นเช่นไร และถ้าพระสงฆ์มีส่วนร่วม ความเสียสละก็จะดีขึ้นโดยเฉพาะในเชิงธรรม เยาวชนยังขาดในเรื่องความรู้ความเข้าใจ ในความหมายของคำว่า ความเสียสละ และพระสงฆ์จะต้องชี้ให้เห็นถึงผลดี และผลเสียของความเสียสละ และถ้าหากว่าครู อาจารย์ และพระสงฆ์ช่วยกันในการอบรมสั่งสอน¹⁰ การที่พระสงฆ์ออกมามีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนจึงมีความชัดเจนมีน้ำหนัก ยิ่งเป็นเรื่องของความเสียสละพระสงฆ์จะพูดได้ชัดเจน เด็กมองเห็นภาพ และซึมซับเอาคุณธรรมข้อนี้ได้มากพอสมควร¹¹ พยายามชี้ให้เยาวชนเห็นถึงผลดี และผลเสียของความเสียสละ พระสงฆ์มีส่วนช่วยได้เป็นอย่างมากที่จะอบรม สั่งสอน ให้เห็นภาพถึงความเสียสละแก่ผู้ที่ดียิ่งกว่า หรืออาจจะเพื่อนเยาวชนกันเอง¹² การอบรมให้ความรู้แนวทางการปฏิบัติตนของเยาวชน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ให้เป็นคนเสียสละแบ่งปันวันละนิด เป็นการสร้างนิสัย อุบาสัยและอหิชาศัยที่ดีให้แก่ตนเอง ซึ่งอุปนิสัยนี้จะค่อยๆ ฝังลึกลงในจิตใจ กลายเป็นอุปนิสัยที่มั่นคง¹³ การปลูกฝังความเสียสละที่พระสงฆ์ได้พัฒนาให้กับเด็กและเยาวชน รวมทั้งการช่วยงาน จิตอาสา ซึ่งถือ

⁶ สัมภาษณ์ พระครูสุธรรมรัตนารักษ์, วิ., เจ้าคณะตำบลจุมพล เขต ๑, ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๗.

⁷ สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ป้องโกเซ, ผู้อำนวยการโรงเรียนนาดีพิทยาคม, ๘ กันยายน ๒๕๕๗.

⁸ สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ โสภิน, ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์ตากพิทยาคม, ๑๘ กันยายน ๒๕๕๗.

⁹ สัมภาษณ์ นายพัลลภ ปูว้ง, ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์, ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗.

¹⁰ สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ป้องโกเซ, ผู้อำนวยการโรงเรียนนาดีพิทยาคม, ๘ กันยายน ๒๕๕๗.

¹¹ สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ โสภิน, ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์ตากพิทยาคม, ๑๘ กันยายน ๒๕๕๗.

¹² สัมภาษณ์ นายพัลลภ ปูว้ง, ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์, ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗.

¹³ สัมภาษณ์ นายปริญา กล้าหาญ, ครูโรงเรียนนาดีพิทยาคม, ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

เป็นการเสียสละช่วยเหลือสังคม โครงการเยาวชนอาสา ถือเป็นโครงการที่ช่วยพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม¹⁴

๕. บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย “ด้านความกตัญญูตเวที”

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย ด้านความกตัญญูตเวที โดยพื้นฐานของเด็กไทย ผ่านการอบรมปณิธิ เรื่อง ความกตัญญูตเวที มาแล้วอย่างต่อเนื่อง เยาวชนจึงมีความเข้าใจและถือปฏิบัติได้ดีในระดับหนึ่งนักเรียนส่วนใหญ่จะมีความเข้าใจในเรื่องความกตัญญูเพียงต้องการที่จะเลี้ยงดูพ่อแม่เท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้วนักเรียนจะต้องให้ความรู้ในเชิงลึก และในทางปฏิบัติจะต้องมีองค์ประกอบหลักคือ ต้องขยัน ซื่อสัตย์ อดทนและรู้บุญคุณ¹⁵ ยิ่งได้พระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้มีศีลมีธรรม เข้ามามีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ในเรื่องความกตัญญูตเวทีและอันสัจของการเป็นคนมีความกตัญญูตเวที ยิ่งทำให้เด็กเยาวชนเกิดความตระหนัก รักพ่อแม่ครูบาอาจารย์และสถาบันมากยิ่งขึ้น¹⁶ แต่ความจริงแล้วนั้นผู้มีพระคุณที่จะต้องตอบแทนด้วยการเลี้ยงดู ยังมีองค์ประกอบปลีกย่อยที่เป็นการแสดงออกถึงการตอบแทนคุณท่าน พระสงฆ์ช่วยปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ได้ดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้เด็กได้รู้ถึงความกตัญญูตเวทีในเชิงลึก¹⁷ พระสงฆ์จึงมีบทบาทเป็นอย่างมากในการอบรมสั่งสอนเยาวชนให้เป็นคนมีความกตัญญูรู้คุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณ และตลอดจนสิ่งแวดล้อม มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมกตัญญูโดยการจัดค่ายอบรมให้ความรู้¹⁸

๖. บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย “ด้านความขยันหมั่นเพียร”

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย ด้านความขยันหมั่นเพียร เยาวชนโดยมวลรวมมีอุปนิสัยใจคอหรือพฤติกรรมรักความขยันหมั่นเพียรอยู่บ้างแล้ว แต่อาจจะมีความขยันไม่เท่ากัน บางคนขยันมาก ขยันน้อย ปัจจัยสำคัญคือต้องปลูกฝังให้ขยันตั้งแต่เด็ก พ่อแม่ต้องทำเป็นตัวอย่างเข้มงวดกวดขันอย่างจริงจัง¹⁹ แต่ในทางปฏิบัติเขายังไม่ค้นพบสัจจะธรรมในข้อนี้ ระบบครอบครัวน่าจะช่วยให้ได้มากที่สุด ในเรื่องนี้ความขยันต้องใช้พลัง มันเป็นกำลังภายในอีกอย่างหนึ่งที่พระสงฆ์หรือพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ จะต้องช่วยกันจุดประกายเรียกพลังฮึดสู้ให้เด็ก ๆ²⁰ ความขยัน หมั่นเพียร เป็นสิ่งที่เยาวชนได้รับการปลูกฝังมาตลอดตั้งแต่สถาบันครอบครัว จนถึงสถาบันการศึกษา การที่มีพระสงฆ์ให้การอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กเยาวชน ปลูกจิตสำนึกของเยาวชนให้รู้คุณค่าของชีวิต รู้จักกำหนด

¹⁴ สัมภาษณ์ นางพรทิพย์ จันทร์สุรินทร์, ครูโรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย, ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

¹⁵ สัมภาษณ์ นายปริญญา กล้าหาญ, ครูโรงเรียนนาดีพิทยาคม, ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

¹⁶ สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ โสภณ, ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์ตากพิทยาคม, ๑๘ กันยายน ๒๕๕๗.

¹⁷ สัมภาษณ์ นายพัลลภ ปู่วัง, ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์, ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗.

¹⁸ สัมภาษณ์ นางสาวสุพิชา เมยดง, นักเรียนโรงเรียนชุมพลโพธิ์พิสัย, ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๗.

¹⁹ สัมภาษณ์ พระครูสุธรรมรัตนารณ, วิ., เจ้าคณะตำบลจุมพล เขต ๑, ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๗.

²⁰ สัมภาษณ์ นายนิพนธ์ ป้องโกเซ, ผู้อำนวยการโรงเรียนนาดีพิทยาคม, ๘ กันยายน ๒๕๕๗.

เป้าหมายของชีวิตและเดินไปสู่เป้าหมาย²¹ พระสงฆ์จึงมีส่วนสำคัญมากในการถ่ายทอดหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งให้เด็กเห็นประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียร พวกเขาต้องได้รับการถ่ายทอดธรรมะของพระพุทธเจ้าเข้าไปเป็นแรงหนุน ย่อมทำให้เกิดความเพียรที่จะปฏิบัติพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้นคุณภาพมากยิ่งขึ้น²²

สรุปผลการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนในจังหวัดหนองคาย โดยรวมสรุปเป็น ๖ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านความมีระเบียบวินัย นักเรียนส่วนใหญ่มีวินัยที่เป็นพื้นฐานจากทางบ้านและทางโรงเรียนอยู่แล้วแต่ขาดอบรมขัดเกลารายละเอียด การที่พระสงฆ์เข้ามาให้การช่วยเหลือในการอบรมสั่งสอน ถือว่าเป็นมิติใหม่ของโรงเรียน ที่พระสงฆ์จะช่วยปลูกฝังกระตุ้นเยาวชนให้มีระเบียบวินัยมากยิ่งขึ้น

๒. ด้านความรับผิดชอบ เยาวชนส่วนใหญ่มีกตัญญูและมักขาดความรับผิดชอบเป็นนิสัยดั้งเดิมอยู่แล้ว การที่พระสงฆ์เข้ามาอบรมสั่งสอนนับว่าเป็นกำลังสำคัญอีกแรงที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชนให้รู้คุณค่าของความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้นจนติดเป็นนิสัยที่ถาวรได้

๓. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต เยาวชนในยุคปัจจุบันได้รับการปลูกฝังในเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริตมาตั้งแต่กำเนิด โดยมีพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นแกนหลัก และทางสถานศึกษาโดยเฉพาะครูอาจารย์นั้นก็ได้เคร่งครัดในเรื่องนี้เป็นอย่างมากเพียงแต่วิธีการสอนนั้น อาจจะไม่ชัดเจนในด้านเทคนิคการที่พระสงฆ์เข้ามาช่วยสอนในส่วนนี้เชื่อว่านักเรียนน่าจะเข้าใจและถือปฏิบัติมากยิ่งขึ้น

๔. ด้านความเสียสละ เยาวชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในความหมายของคำว่า ความเสียสละ และผลเสียของความเสียสละโดยคิดว่าเสียสละแล้วได้อะไร ไม่เห็นจะมีประโยชน์ปัญหานี้ครูอาจารย์จะต้องปรับแนวทางในการสอน ส่วนผู้ปกครองควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้ลูกได้เห็นว่าเสียสละแล้วคุณภาพชีวิตจะดีขึ้นเช่นไร และพระสงฆ์มีส่วนอย่างมากในการชี้แนะแนวทางด้านความเสียสละเพราะพระสงฆ์มีภาพของผู้เสียสละเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

๕. ด้านความกตัญญูกตเวทิตะ เยาวชนส่วนใหญ่จะมีความเข้าใจในเรื่องความกตัญญูในวงแคบคือกตัญญูกตเวทิตะต่อมารดา บิดา ครูอาจารย์เท่านั้นการที่พระสงฆ์เข้ามาช่วยในการอบรมสั่งสอนทำให้เยาวชนได้เห็นคุณค่าของความกตัญญูกตเวทิตะอย่างมาก โดยเฉพาะสื่อการสอนที่พระสงฆ์นำเสนอให้เยาวชนได้เห็นความเจริญรุ่งเรืองของคนที่มีความกตัญญู สามารถกระตุ้นให้เยาวชนให้เห็นคุณค่าของความกตัญญูกตเวทิตะมากยิ่งขึ้น

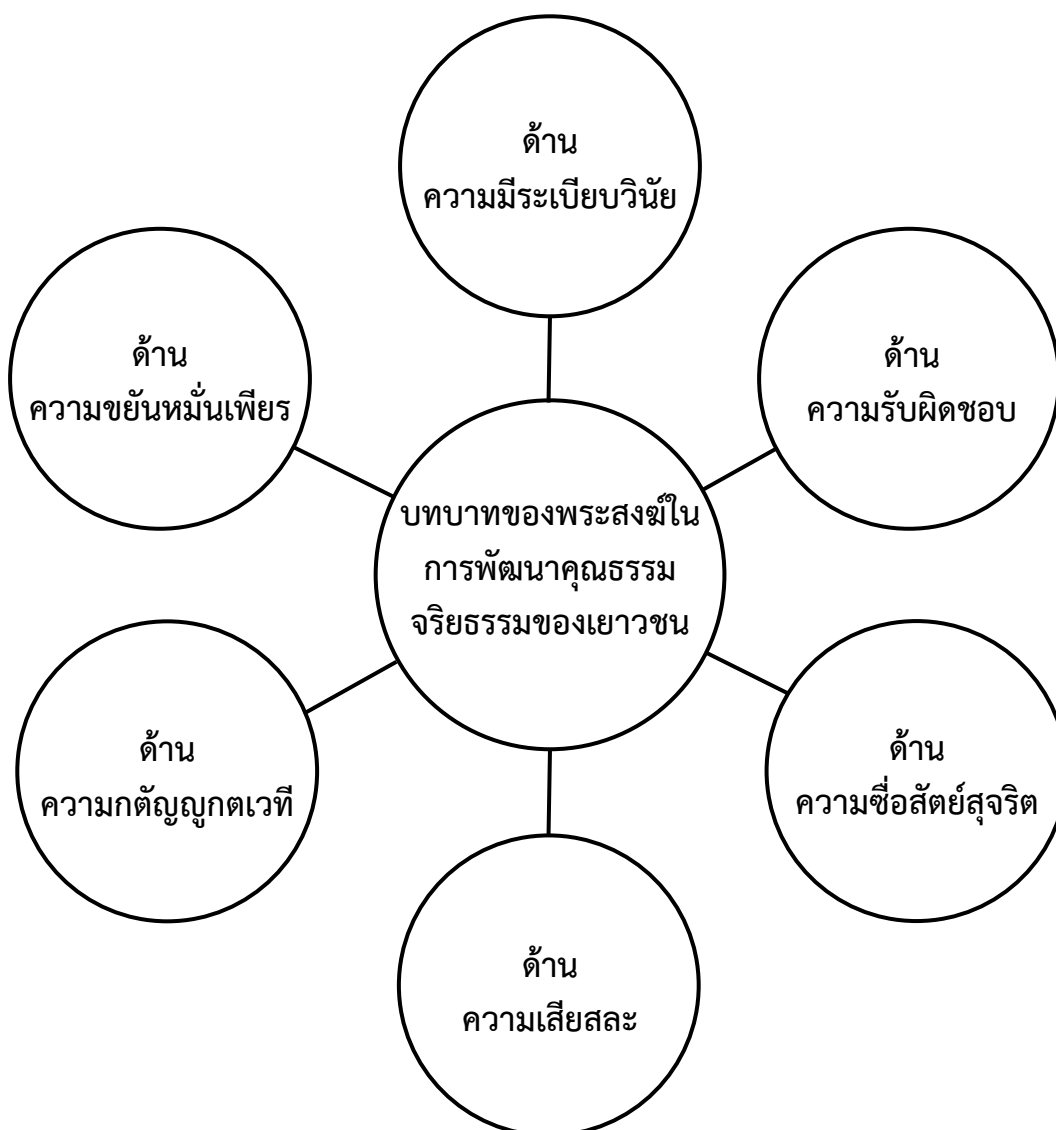
๖. ด้านความขยันหมั่นเพียร ความขยันหมั่นเพียรเป็นคุณธรรมอีกข้อหนึ่งที่พระสงฆ์ปลูกฝังให้กับเยาวชน เพราะการที่พระสงฆ์นำหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนา มาชี้แนะให้กับเยาวชนสอนให้รู้หลักในการครองตน ครองคน ครองงาน ทำให้มองเห็นเป้าหมายของชีวิต และมุ่งมั่นที่จะไปสู่เป้าหมายนั้นด้วยความขยันหมั่นเพียร แม้ว่าจะมีเยาวชนบางกลุ่มอาจจะขี้เกียจอยู่บ้าง แต่การที่พระสงฆ์เข้ามาอบรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมก็ทำให้เยาวชนหลายอีกหลายคนได้มองเห็นคุณค่าของชีวิต และไม่ท้อที่จะเดินไปสู่เป้าหมายชีวิตที่ตั้งไว้ อยากให้ทุกสถาบันมีพระสงฆ์เข้าไปอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้ เพราะได้ประโยชน์เป็นอย่างมาก

²¹ สัมภาษณ์ นายสมพงษ์ โสภณ, ผู้อำนวยการโรงเรียนโพธิ์ตากพิทยาคม, ๑๘ กันยายน ๒๕๕๗.

²² สัมภาษณ์ นายพัลลภ ปูวี่, ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์, ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗.

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน ในจังหวัดหนองคาย ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา ผลงานทางวิชาการและงานวิจัยต่างๆ นำมารวบรวมเรียบเรียงไว้ในงานวิจัยเล่มนี้ และจากการที่ได้ทำการทบทวนเอกสารวรรณกรรมต่างๆ และลงพื้นที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย ได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ บทบาทพระสงฆ์ในการอบรมคุณธรรมจริยธรรม

จากแผนภาพที่ ๔.๑ แสดงบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเยาวชน โดยผู้วิจัยได้แบ่งบทบาทของพระสงฆ์ออกเป็น ๖ ด้าน คือ ๑.ด้านความมีระเบียบวินัย ๒.ด้านความรับผิดชอบ ๓.ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ๔.ด้านความเสียสละ ๕.ด้านความกตัญญูทดแทน ๖.ด้านความขยันหมั่นเพียร

แผนภาพที่ ๔.๒ แสดงด้านความมีระเบียบวินัย

จากแผนภาพที่ ๔.๒ แสดงด้านความมีระเบียบวินัยโดยพระสงฆ์ควรแนะนำหรือให้ความรู้ในด้านความมีระเบียบวินัย ดังนี้ ๑.ควรจะมีพระสงฆ์เข้าไปอบรมปลูกฝังคุณธรรมให้กับนักเรียน ๒.ควรมีการพูดคุยเกี่ยวกับกฎกติกาของโรงเรียนและวางระเบียบให้ชัดเจน ๓.ควรเน้นเรื่องระเบียบวินัยบ่อยๆ และให้ปฏิบัติจนติดเป็นนิสัย ๔.ควรชี้ให้เห็นโทษของการฝ่าฝืนระเบียบวินัย ๕.ควรชี้ให้เห็นประโยชน์ของการมีระเบียบวินัย ๖.นำตัวอย่างบุคคลที่มีระเบียบวินัยและประสบความสำเร็จในชีวิตมาเป็นแบบอย่าง

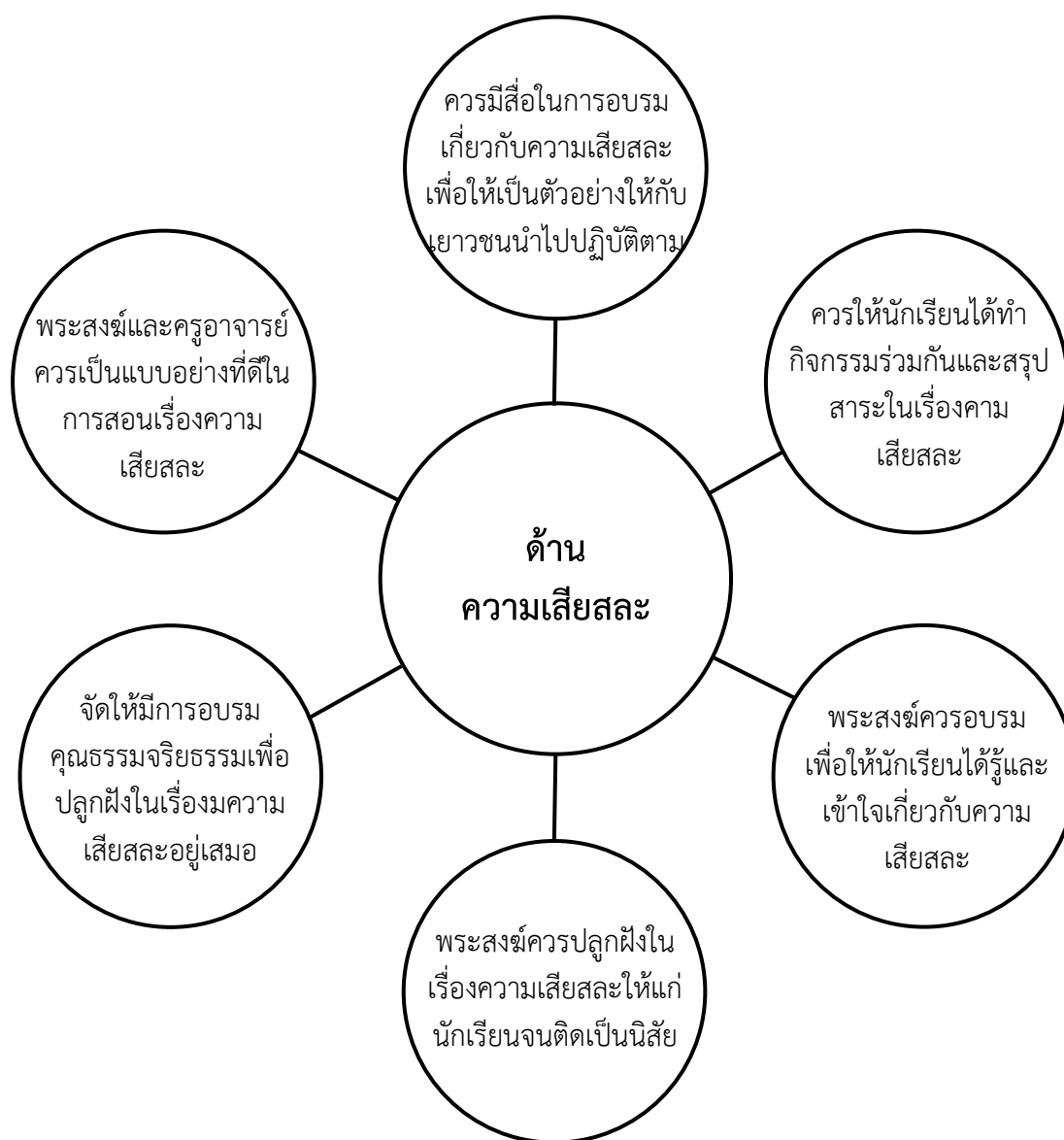
แผนภาพที่ ๔.๓ แสดงด้านความรับผิดชอบ

จากแผนภาพที่ ๔.๓ แสดงด้านความรับผิดชอบโดยพระสงฆ์ควรอบรมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในตัวเอง ดังนี้ ๑.ควรจะมีสื่อในการอบรมที่น่าสนใจในเรื่องเกี่ยวกับการมีความรับผิดชอบ ๒.ควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบและสอดแทรกในการอบรมคุณธรรมจริยธรรม ๓.ควรปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความรับผิดชอบในด้านต่างๆ ๔.ครูอาจารย์ควรสังเกตดูพฤติกรรมของเด็กเพื่อปรับปรุงแก้ไข ๕.ควรปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบมากขึ้น ๖.ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้เห็นในเรื่องของความรับผิดชอบ

แผนภาพที่ ๔.๔ แสดงด้านความซื่อสัตย์สุจริต

จากแผนภาพที่ ๔.๔ แสดงด้านความซื่อสัตย์สุจริตโดยพระสงฆ์ควรอบรมในด้านความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อให้เป็นตัวอย่าง ดังนี้ ๑.ควรปลูกฝังให้เด็กเห็นประโยชน์ของความซื่อสัตย์สุจริต ๒.พระสงฆ์ควรชี้ให้เห็นโทษภัยของการทุจริตคดโกง ๓.พ่อแม่และครูอาจารย์ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ๔.ควรปลูกฝังในเรื่องความซื่อสัตย์ตั้งแต่ยังเด็ก ๕.พระสงฆ์ควรมีจิตวิทยาในการอบรมเพื่อเป็นแรงจูงใจให้เยาวชนเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ ๖.ควรมอบรางวัลประกาศเกียรติคุณเพื่อกระตุ้นให้เด็กเห็นคุณค่าของความเป็นคนดี

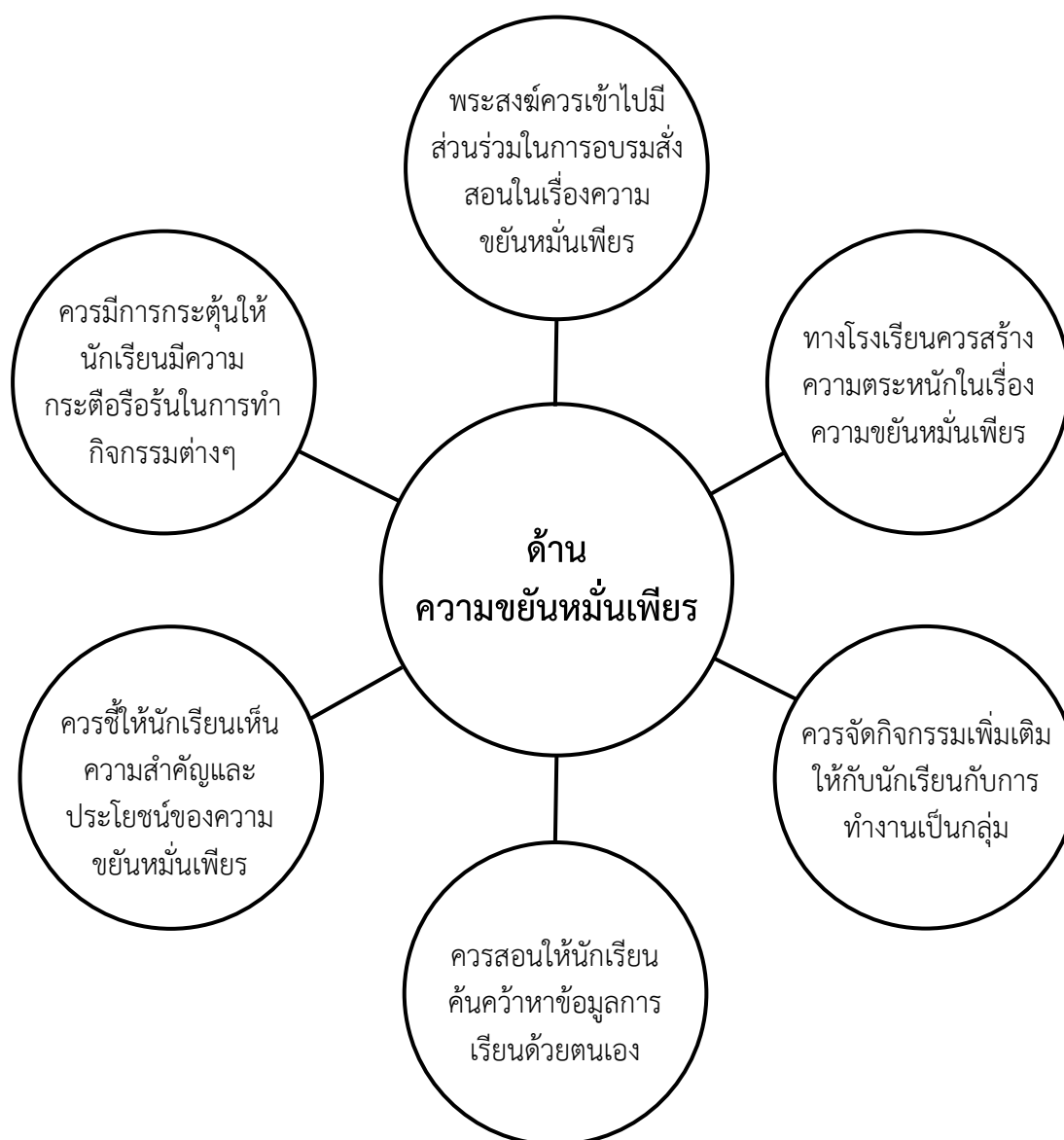
แผนภาพที่ ๔.๕ แสดงด้านความเสียสละ

จากแผนภาพที่ ๔.๕ แสดงด้านความเสียสละโดยพระสงฆ์ควรมีการนำเสนอสื่อในการอบรมในด้านความเสียสละ ดังนี้ ๑.ควรมีสื่อในการอบรมเกี่ยวกับความเสียสละเพื่อให้เป็นตัวอย่างให้กับเยาวชนนำไปปฏิบัติตาม ๒.ควรให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันและสรุปสาระในเรื่องความเสียสละ ๓.พระสงฆ์ควรอบรมเพื่อให้นักเรียนได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับความเสียสละ ๔.พระสงฆ์ควรปลูกฝังในเรื่องความเสียสละให้แก่นักเรียนจนติดเป็นนิสัย ๕.จัดให้มีการอบรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อปลูกฝังในเรื่องมีความเสียสละอยู่เสมอ ๖.พระสงฆ์และครูอาจารย์ควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการสอนเรื่องความเสียสละ

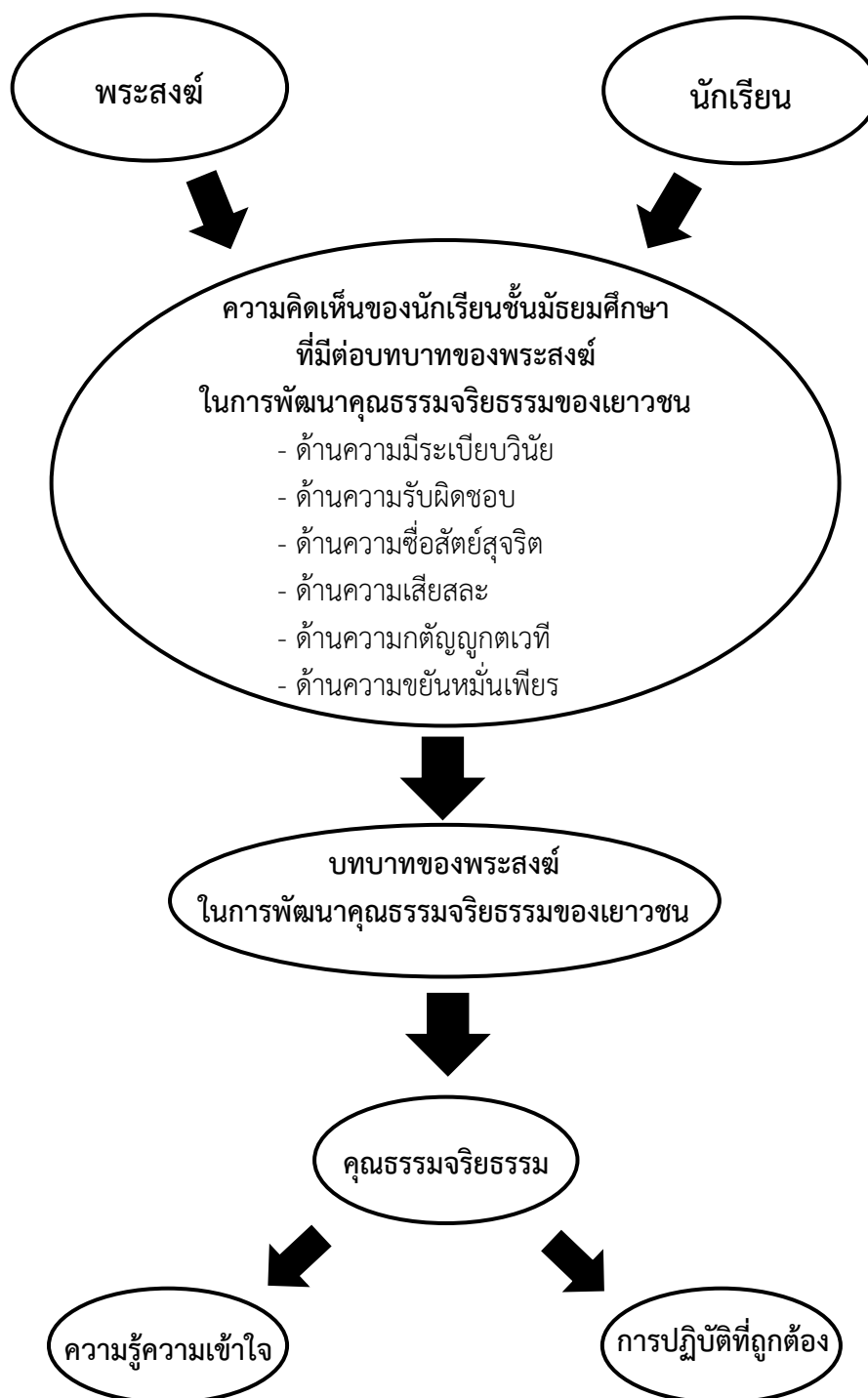
แผนภาพที่ ๔.๖ แสดงด้านความกตัญญูทเวที

จากแผนภาพที่ ๔.๖ แสดงด้านความกตัญญูทเวทีโดยพระสงฆ์ควรนำเสนอในด้านความกตัญญูทเวที ดังนี้ ๑.พระสงฆ์ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการอบรมสั่งสอนนักเรียนในเรื่องความกตัญญูทเวที ๒.ควรปลูกฝังให้นักเรียนช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ช่วยทำกิจการงานของท่าน ๓.พระสงฆ์ควรแนะนำในเรื่องบาปบุญคุณโทษของความกตัญญูและอกตัญญู ๔.พระสงฆ์ควรมีสื่อในการนำเสนอเพื่อให้ นักเรียนได้เห็นภาพที่ชัดเจน ๕.ควรปลูกฝังให้นักเรียนมีความกตัญญูถึงบุคคลอื่นและผู้ที่มีบุญคุณ ๖.ครูอาจารย์ควรเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนเห็นเกี่ยวกับความกตัญญูทเวที

แผนภาพที่ ๔.๗ แสดงด้านความขยันหมั่นเพียร

จากแผนภาพที่ ๔.๗ แสดงด้านความขยันหมั่นเพียรโดยพระสงฆ์ควรมีการนำเสนอเพื่อให้เป็นตัวอย่างในด้านความขยันหมั่นเพียร ดังนี้ ๑.พระสงฆ์ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการอบรมสั่งสอนในเรื่องความขยันหมั่นเพียร ๒.ทางโรงเรียนควรสร้างความตระหนักในเรื่องความขยันหมั่นเพียร ๓.ควรจัดกิจกรรมเพิ่มเติมให้กับนักเรียนกับการทำงานเป็นกลุ่ม ๔.ควรสอนให้นักเรียนค้นคว้าหาข้อมูลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ๕.ควรชี้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของความขยันหมั่นเพียร ๖.ควรมีการกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ

แผนภาพที่ ๔.๘ แสดงองค์ความรู้จากการวิจัย

๑. พระสงฆ์คือพระสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นผู้ศึกษาหลักธรรมคำสอนแล้ว ปฏิบัติตาม และทำหน้าที่เผยแผ่คำสอนนั้นออกสู่มหาชน ในสังคมชาวพุทธถือว่าพระสงฆ์คือนีณาบุญเป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีควรค่าแก่การกราบไหว้สักการะ และยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตต่อองค์สงฆ์ถือเป็นองค์กรที่มีคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่าทุกองค์กร โดยเฉพาะคุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความกตัญญูกตเวทิตะ และความขยันหมั่นเพียร ซึ่งถือว่าเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่พระสงฆ์ทุกรูปถือปฏิบัติเป็นปกติอยู่แล้ว ดังนั้นพระสงฆ์จึงเป็นเสมือนสัญลักษณ์ของความดีงามทั้งปวงที่คนในสังคมให้ความเคารพนับถือด้วยความเลื่อมใสศรัทธา ยึดถือเป็นแบบอย่างและปฏิบัติตามคำสอนด้วยความเต็มใจ

๒. บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน เป็นหน้าที่โดยตรงของพระสงฆ์ในการศึกษาหลักพุทธธรรมคำสอนให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน แล้วนำไปปฏิบัติและเผยแผ่ออกสู่ประชาชนชน เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะพระธรรมทูต พระนักเผยแผ่ พระจริยนิเทศ และพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนโดยตรง ต้องศึกษาวิเคราะห์วิจัยหลักธรรมให้แตกฉาน มีจิตวิทยาในการถ่ายทอดหลักธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน มีเทคนิควิธีการและความเชี่ยวชาญในการนำเสนอปัจจุบัน วิทยาศาสตร์มีความเจริญก้าวหน้าการอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เห็นเป็นรูปธรรมเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับพระสงฆ์ที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาการนำพุทธลีลาในการสอน ๔ ประการ คือ ชี้แจงให้ชัดเจน จูงใจให้เห็นด้วย ปลุกใจให้แก่วัยกล้า ขโลมใจให้ร่าเริง มาประยุกต์ใช้กับศาสตร์สมัยใหม่ เช่นการบรรยายธรรมประกอบสื่อ การถามตอบปัญหาธรรมะ การทำกิจกรรมกลุ่ม ให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการอบรม ก็จะทำให้การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓. คุณธรรมจริยธรรม คือความดีงามทางในจิตใจซึ่งส่งผลแสดงออกมาทางพฤติกรรมและคำพูด เช่น ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความกตัญญู กตเวทิตะ และความขยันหมั่นเพียร ซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนพึงมีเพื่อความดีงามของชีวิต เพื่อให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข คุณธรรมจริยธรรมนี้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการฝึกฝนอบรมพัฒนาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ต้องได้รับการปลูกฝังตั้งแต่ยังเล็ก และพัฒนาไปตามลำดับเพื่อให้ธรรมะซึมซาบเข้าสู่จิตใจ จนเกิดความรู้ความเข้าใจพุทธธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนาอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน แล้วนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมกับ เพศ วัย เวลา อาชีพ สถานที่ บุคคล ชุมชน เพื่อความเจริญก้าวหน้าของชีวิต และเพื่อความสงบสุขของสังคมประเทศชาติสืบไป

๔. นักเรียนคือเยาวชนหรือวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังสดใส ตื่นตัว เต็มไปด้วยพลังทางกาย พลังทางความคิด และพลังสติปัญญา การที่เยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างถูกวิธี มีระบบแบบแผนจะทำให้เยาวชนแสดงศักยภาพและความสามารถออกมาอย่างเต็มที่การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมปลูกฝังความดีงามในกลุ่มเด็กเยาวชนนั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะคุณธรรมจริยธรรมเป็นเสมือนเข็มทิศชี้ทางให้ชีวิตเดินไปสู่ความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน พระสงฆ์มีส่วนช่วยได้เป็นอย่างมากในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน แม้จะมีข่าวที่ไม่ดีของพระสงฆ์บางรูปบางกลุ่มออกมาทำลายศรัทธาของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อพระสงฆ์ แต่โดยภาพรวมเยาวชนส่วนมากยังมีความเคารพเชื่อฟังในพระสงฆ์ โดยเฉพาะพระสงฆ์ที่มีบทบาทและหน้าที่ในการอบรม

คุณธรรมจริยธรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตในกลุ่มเด็กและเยาวชน ยังทำหน้าที่พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนอย่างต่อเนื่องโดยการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานคือความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความกตัญญูทศเวที และความขยันหมั่นเพียรให้เยาวชนได้เรียนรู้หลักการหรือคำสอนในทางพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องทำให้เกิดผลมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี การประพฤติปฏิบัติชอบตามหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนานั้นย่อมนำพาชีวิตไปสู่ความเจริญงอกงาม แล้วแพร่กระจายออกสู่สังคมเป็นสังคมแห่งธรรมเป็นสังคมแห่งเหตุผล เป็นสังคมแห่งการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน คนในสังคมก็จะอยู่กันด้วยความผาสุก โดยมีพุทธธรรมคำสอนของพระพุทธองค์เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตสืบต่อไป